

BARKAMOL INSON TARBIYASIDA SPORT VA MADANIYAT KOMPONENTINING AHAMIYATI

Alimov Akmalbek Abdumajidovich
O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi
2-kurs magistranti

***Annotasiya.** Ushbu tezisda barkamol inson tarbiyasida zamonaviy ta'lim, sport va madaniyat komponentining o'rni xususida so'z boradi. Shuningdek, mazkur tezis mavzusi yuzasidan mahaliy va xorijlik olimlarning tadqiqot ishi natijalari kontent tahlil qilinib, mavjud muammolar xususida tegishli taklif va tavsiyalar keltiriladi.*

***Kalit so'zlar:** barkamol inson, zamonaviy ta'lim, boshlang'ich tushunchalar, yo'nalishlar, ma'rifat.*

Insoniyatning aniq belgilangan ideallari va maqsadlarining yo'qligi, ratsional ong inqirozi tartibi buzilishiga olib keladi. Ijtimoiy va madaniy noaniqlik inson yangi hayot sharoitlariga axborot asosida moslashmaguncha, jamiyat insoniyatning muhim, yashirin, hali amalga oshirilmagan ma'naviy-axloqiy kuchlarini aks ettiradigan yangi qoidalar¹, axloqiy tartibga solish tizimini asoslamaguncha davom etadi.

Ta'limni rivojlantirishning muhim yo'nalishi ta'lim jarayonini texnologiyalashtirishdir. Bu ta'limga zamonaviy samarali va samarali vositalarni, yuqori samarali axborot texnologiyalarini joriy etishni, keng tarqalgan Kompyuterlashtirishni davom ettirishni o'z ichiga oladi. Ta'limning kelajagi-bu kompyuter va axborot kompyuter texnologiyalarining tobora ortib borishi hisoblanadi. Ta'lim jarayoniga kompyuter, o'qituvchi va kompyuterning birgalikdagi faoliyati haqidagi fan hisoblanadi². Shuni ta'kidlash kerakki, ta'lim mazmunida uning standartlashtirilishi tufayli katta o'zgarishlar yuz beradi shuningdek, uning vazifasi ikki baravar ortadi. Bir tomondan, standartlashtirish ma'lum bir monotonlikni berishni anglatadi, boshqa tomondan, tegishli standartni qondiradigan ta'lim mazmunini yaratiladi. Agar ta'lim zamonaviy bo'lsa, demak jamiyat a'zolari ham zamonaviy; agar buning aksi bo'lsa, unda jamiyat ham orqada qoladi³. Ta'kidlash joizki, bugungi kunda zamonaviy ta'lim yangi texnologik ishlanmalarni moslashuvchan o'quv dasturlari orqali hrch qanday qiyinchiliklarsiz osonlik bilan birlashtiradi va ularga moslashadi. Masalan, axborot texnologiyalari sohasida yoki Internetdan keng foydalanishni keltirsa bo'ladi. Biroq, zamonaviy ta'limni katta

¹ Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева. — М., 1999.

² Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютера (педагогика третьего тысячелетия). М.: Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж: Модэк, 2002. 352 с.

³ Пирогов Н.И. Избранные педагогические сочинения. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1994. 476 с.

Volume: 2 Issue: 3

ijtimoiy va ekologik o'zgarishlar sharoitida jamiyatlarni yanada insonparvar kelajak sari yetaklamasligi yoki e'tiborsiz qoldirayotgani uchun tanqid qilish mumkin. Ushbu ijtimoiy muammolarga duch kelishga qaror qilganda, zamonaviy ta'limning yechimlari odatda ularni ushbu muammolarni keltirib chiqaradigan ko'plab omillardan va ularning o'zaro bog'liqliklaridan izolyatsiya qiladigan parchalangan yoki reduksionistik fikrlashga asoslanadi. Zamonaviy ta'limning zamonaviy muammolar - oila va jamiyat inqirozi, fuqarolik madaniyati va tushunchasi ahvolining yomonlashishi, dunyoning ko'plab moliyaviy sohalarida noto'g'ri ishlashi va hokazolar bunga misol bo'la oladi. Zamonaviy ta'lim modellari ortidagi jonlantiruvchi g'oyalar pozitivistik bilim va ilm-fan ta'sirida juda kuchli tarzda shakllantirilganligi sababli, ular ko'pincha bu masalalarga tegishli bo'lgan joylarda yetarli emas, chunki ularning fundamental va ontologik savollarga oid asosiy taxminlari o'quvchilarning ichki dunyosini rivojlantiradi. Inson tarbiyasini shakllantirishda sport faoliyatining roli shundaki, u individual xususiyatlarni, odamning xarakterini, uning irodasini ifoda etadigan harakatlarning o'ziga xos potentsial asoslarini shakllantiradi. Ammo mashg'ulot paytida sportchi tomonidan bajariladigan harakatlar barqaror va ishonchli bo'lishi uchun ular ko'nikmalar tizimiga aylanishi kerak, buning natijasida musobaqaning ekstremal sharoitida sportchi jangovar xarakterni namoyon etadi va uzoq vaqt o'ylamasdan va ikkilanmasdan harakatlarni amalga oshirishga qodir.

Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari motivlarining paydo bo'lishi hayotning ehtiyojlari va ob'ektiv sharoitlariga, shuningdek shaxsning ichki pozitsiyasiga asoslanganligi aniqlandi. Yoshlarning jismoniy tarbiya faoliyati asosan jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarining jozibadorligi va ularga berilgan zavqning hissiy tajribalari bilan bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1 Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева. — М., 1999.
- 2 Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютера (педагогика третьего тысячелетия). М.: Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж: Модэк, 2002. 352 с.
- 3 Пирогов Н.И. Избранные педагогические сочинения. М.: Изд-во АПН РСФСР, 1994. 476 с.